

International Organisation for Economic and
Social Development through Cooperation
www.fidESCO.org

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker en hun zes kinderen wonen sinds 2012 in Tanzania, waar ze werken als bioinformaticus en neuroloog in het plaatselijke ziekenhuis. Financiële steun aan het "Tanzania Project" van FIDESCO heeft dit al ruim zes jaar mogelijk gemaakt. Jouw gift maakt dat we dit werk kunnen voortzetten.

Marco van Zwetselaar, Marieke Dekker and their six children have lived in Tanzania since 2012. They work in the local hospital as a bioinformatician and a neurologist. Financial support to FIDESCO's "Tanzania Project" is indispensable for making this possible. Your donation is highly appreciated.

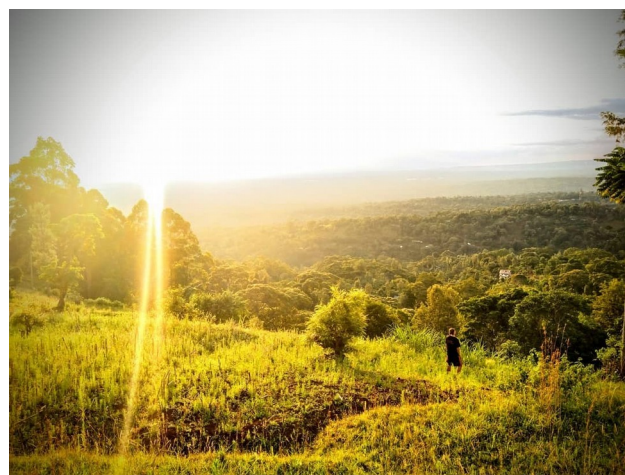
Maart 2019

Beste allemaal,

Terwijl ik dit schrijf, leert onze KCMC-dokter Emmanuel een paar maanden lang de kneepjes van neurofysiologie-onderzoeksmethoden (EEG en EMG) en wordt door collega's en vrienden geweldig opgevangen in Nederland. Hij heeft nu waarschijnlijk meer sneeuw gezien dan veel van onze eigen kinderen in hun leven! Het was niet makkelijk om extra funding te krijgen voor deze stage; het is uiteindelijk een opsomming van hulp geworden uit allerlei

hoeken, inclusief natuurlijk Susanne van der Velden van FIDESCO, die zijn huisvesting geregeld heeft. De neuroloog en de laborante die Emmanuel opleiden hebben hem geweldig opgevangen, tot aan een geleende fiets toe voor zijn woon-werkverkeer. Allerlei neurologiecollega's hebben hem weekenden opgevangen zodat hij lekker kon eten en zich niet alleen hoefde te voelen. Mensen die bereid zijn om buiten kaders van de 'gewone neurologie' denken, zal ons ziekenhuis enorm helpen. Het is duidelijk dat dit soort individuele initiatieven helaas beter werken dan de regels, richtlijnen en protocollen die nageleefd moeten worden om hulp te krijgen vanuit academische centra. Het feit dat wij na 6 jaar nog steeds ons werk kunnen doen in Tanzania is ook volledig te danken aan ons 'Tanzania-Project' van FIDESCO en niet aan deze grote instellingen!

In Tanzania moet ik ook vaak buiten de kaders van de neurologie denken, maar dan op een andere manier. De reden is een absoluut tekort en toegankelijkheid aan artsen, en een laag kennisniveau bij zowel de bevolking als veel gezondheidswerkers. De afwezigheid van eerstelijnsgezondheidszorg (een doortastende huisarts, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, publieke gezondheidszorgcampagnes voor betere bekendheid met bepaalde aandoeningen in de bevolking) is duidelijk voelbaar.

De heuvels boven Moshi - foto Willem

FIDESCO

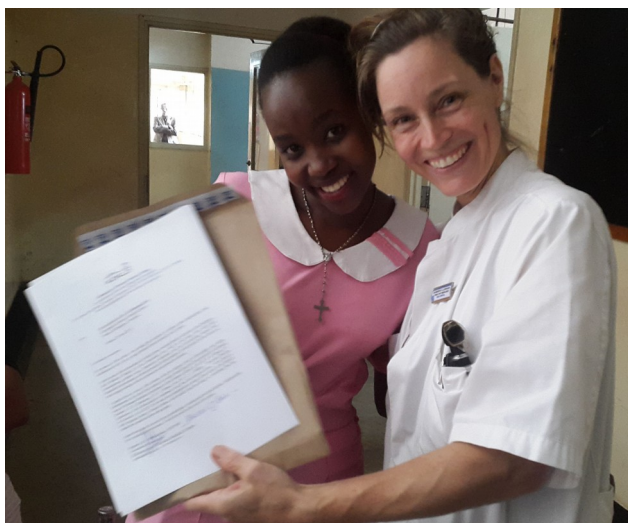

Het betekent dat ik in de eerste plaats academisch neuroloog ben, zoals bedoeld. Maar daarnaast word ik teruggeworpen op de rest van mijn geneeskunde-opleiding voor interne en chirurgische problemen in alle leeftijden, die niemand anders op zo'n moment aan wil of aan kan. Daarvoor zijn we uiteindelijk ook arts geworden, dus deze omstandigheden zijn vaak een leuke uitdaging om de richtlijnen en literatuur er eens op na te lezen. Op deze manier ben ik sinds dit jaar officieel de schooldokter van de school van de kinderen. Dat moet onbezoldigd gebeuren omdat ik van de regering alleen mijn oorspronkelijke werk mag doen, maar het was te regelen omdat de school en het ziekenhuis van de zelfde Goede Samaritanen zijn, en de bisschop vond het goed... en op deze manier kunnen we de hoge schoolkosten van ons grote gezin een klein beetje verlichten.

Ook op de grens van wat wij normaal zouden vinden ligt de juridische kant van de genees-

kunde, waar ik arbeidsgeneeskundig advies moet geven over mensen met een verworven handicap, en moet bepalen of en hoe veel werk ze mogen doen, en dat geldt voor mensen uit het leger tot aan medespecialisten. Dat zou bij ons ongehoord zijn, dus ik zorg maar dat ik alles overleg en vastleg. Een ander bijzonder aspect van KCMC is dat het een soort opvang-plek is voor kinderen die te vondeling gelegd zijn. Ze worden medisch nagekeken en gevaccineerd, en dan wordt er gewacht tot het politieonderzoek is afgerond, iemand het kind is komen opeisen, of er een plekje is in het weeshuis.

Omgekeerd hadden we vorige maand een prachtige baby op de afdeling, die gestolen was. Bij iemand die zich volgens buurtbewoners verdacht gedroeg en die niet zwanger geweest kon zijn, werd een baby gezien. De politie heeft het kind opgehaald en is op zoek gegaan naar de 'rechtmatige eigenaar'.

Na 5 printers geprobeerd te hebben met evenveel stroomstoringen die dag, is de patiëntenbrief klaar. Je zou het bijna vergeten, de charmes van een vrijdagmiddag.

Dat heeft een hele maand geduurd waarin het kindje in de zusterpost van het ziekenhuis in een wiegje lag, en door iedereen werd verzorgd. Ik heb de 'gestolen waar' ook nog een flesje gegeven ... Eergisteren kwam er een mooie foto langs die ik helaas niet kan delen. Maar het is een overbelichte, stoffige foto uit een stadje op de grens met Zambia, helemaal in het zuiden. Er staat een trotse officier in burger op, die het kind terug overhandigt aan de moeder en vader. Ernaast staan oma en een broertje. Als dit kleintje eens kon vertellen wat het allemaal heeft meegemaakt!

Een paar voorbeelden vanuit de afgelopen maanden waarvan ik hardop dacht: "Dokter Dekker heeft haar grenzen": de vraag om infusen te plaatsen bij wilde paarden en agressieve honden "omdat een naald een naald is, en een dokter een dokter" (antwoord: nee, dank u), de vraag om een verwijsbrief voor een commerciële kwakzalverprocedure die dyslexie zou genezen, zodat het claimbaar was voor de verzekering (nee, dank u) en als klap op de vuurpijl het verzoek hieronder van vorige week dat een prachtig voorbeeld is van de Mental Health Gap in Afrika, want GGZ en huisartsengeneeskunde hebben we ook al niet (néé!).

Ik moet hierbij wel zeggen dat we veel psychiatrische problemen gepresenteerd krijgen in het kader van onze neurologische zorg, en we er dan zo goed als we kunnen mee aan de slag gaan - sommige zaken zijn te ernstig om te verwijzen naar een psychiatrische kliniek - die in heel Noord-Tanzania niet te vinden is.

De sms-wisseling van vorige week:

Goedemiddag, dokter. Ik ben een non uit Arusha. Ik zou graag een neurologieconsult willen. Mag ik een afspraak voor morgen alstublieft?

Beste mevrouw, onze volwassenpoli is op maandag. Op de poli van morgen zie ik alleen baby's en kinderen. Waarmee kan ik u helpen?

Mijn probleem is dat ik mijn mobiele telefoon niet kan gebruiken. Als ik mijn telefoon gebruik of als ik in de buurt sta van mensen die hun mobiele telefoon gebruiken, dan voel ik een soort stroom door mijn hele lichaam gaan en ik krijg dan ook een zware hoofdpijn. Soms klappen mijn tanden zelfs helemaal op elkaar als ik dan doorga met bellen.

Maar nu voel ik me beter, want ik gebruik geen mobiele telefoon meer. Maar ik heb wel geprobeerd om een andere telefoon te gebruiken van het merk Samsung of iPhone, en dan heb ik geen enkel probleem.

Ik ben bang dat ik u als neuroloog niet veel verder zal kunnen helpen, omdat er geen verband is tussen mobiele telefoon-gebruik en de klachten die u noemt...

Maar voordat ik Moeder Overste vertel dat ik van telefoon moet veranderen, wil ik graag een hersencontrole om te kijken of het mijn hersenen niet heeft aangetast zodat ik nooit meer een mobiele telefoon kan gebruiken. U kunt me dan goed adviseren welk merk telefoon het beste is voor mijn gezondheid.

Ik hoef uw hersenen om deze reden niet te onderzoeken of door te meten. Ook kan ik u niet adviseren over een telefoon. Ik kan u wel doorverwijzen naar een collega van ons van de psychologie, als deze klachten u blijven hinderen.

Dank u wel dokter

Willem (15)

Hallo iedereen in Nederland! Hoe gaat het met jullie? Hier gaat alles goed. School is heel leuk, ik vogel nog steeds veel met m'n vriend Donyo, en ik ben laatst veel aan het motorcrossen geweest met een andere vriend. Ik heb in november nog mijn pols gebroken met crossen en direct daarna mijn duim omdat Hugo erop sprong maar nu zit alles weer in elkaar dus ik ben weer bezig.

Over twee weken is er een enduro 'event' waar veel mensen aan meedoen, maar ik kijk alleen ... veel te gevaarlijk – zeker in de regen als het heel modderig is.

Verder heb ik besloten om mijn personal project in M5 de oude Fiat 500 (zie vorige nieuwsbrief) op te zoeken en te repareren. Dit gaat natuurlijk heel lang duren maar hopelijk vinden we hem ... Op zondag heb ik ook de halve marathon hardgelopen, dus ik ben nog steeds een beetje moe en heb best wat spierpijn.

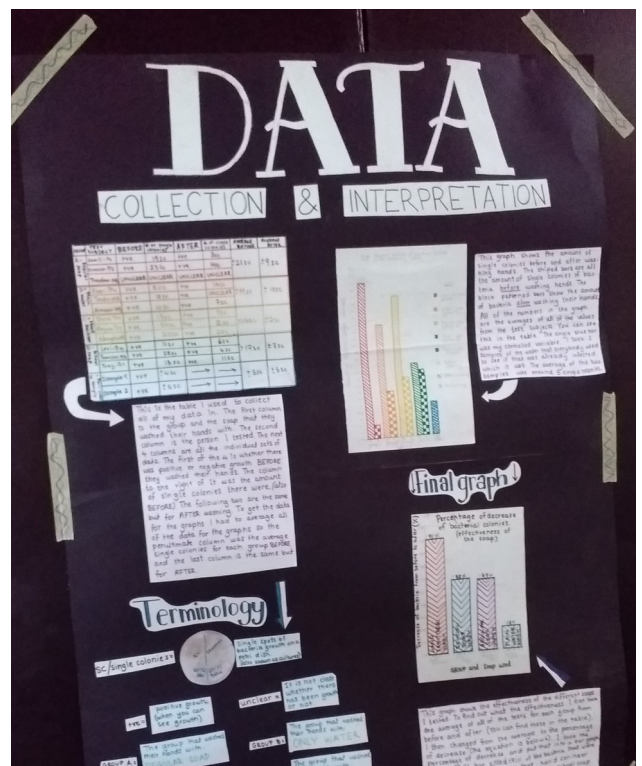
Afbeeldingen van de 70 vogelsoorten door Willem en Donyo geteld op de ISM campus hangen sinds vorige week in de breezeways

Doris (14)

Doris op Outdoor Pursuits trip in de Usambaras

Hey iedereen! Ik hoop dat het heel leuk is daar, het gaat hier anders wel goed. Ik ben nu heel erg opgelucht want ik ben klaar met science fair, een project dat iedereen in M3 (mijn klas) doet. Ik deed mijn project over handen wassen op school en had superveel werk gedaan. Jammer genoeg kon ik dit niet allemaal presenteren want ik was op diezelfde dag in Mwanza voor een zwemtoernooi. Dit was ook heel leuk.

Een van de posters van Doris' Science Fair tentoonstelling over het effect van goed handen wassen op de aantallen bacteriën op je handen.

Voor Sinterklaas was ik met mijn Nederlandse vriendin naar Arusha gegaan om het te vieren

met alle Nederlandse mensen uit Moshi en Arusha. Aan het einde van het evenement ging ik met Hugo, mijn vrienden en haar familie terug naar het huisje waar alles lag. De moeder van mijn vriendin zag het pak van Sinterklaas binnen liggen en zei: "Jongens...we nemen het mee!". Toen ben ik met het kleine broertje van mijn vriendin door het raam geklommen en hebben het hele pak – met staf! – allemaal in de auto gepropt! We zijn toen helemaal terug naar Moshi gereden met alles verstoppt in de auto. (dit was moeilijk want de staf was bijna net so lang als de auto). Wij vonden dit allemaal echt superleuk maar de vrouw van wie dit allemaal was dacht daar heel anders over :-).

Hugo (12)

Hoi allemaal. Ik kom net terug uit Mwanza bij het Victoriameer waar ik een zwemtoernooi had. Doris was ook mee en een heleboel anderen uit mijn klas. We gingen met het vliegtuig, en op de weg terug waren er twee

Nederlandse co-assistenten die een lift van ons kregen terug naar Moshi met als ruil daarvoor massages voor alle zwemmers!

Hier is het heel leuk omdat het bijna weer vakantie is. Yaaaaay. We hebben in de vorige vakantie Ida en Dylan, die ook naar een United World College ging, opgehaald bij het vliegveld. Ze hadden al die tijd geen Afrikaans fruit gegeten en vroegen dus om heel veel fruit toen ze aankwamen. Doris heeft toen een hele grote bak gemaakt maar mama was de vorkjes vergeten.

Toen ze aankwamen waren ze helemaal wit omdat ze uit Europa kwamen, en hadden ze zo'n zin dat ze de bak gewoon met hun handen leeggeschept hebben. Daarna gingen we naar de kust en daarna naar Lake Eyasi. Vorige week ging ik alweer naar Lake Eyasi met de klas. Toen ik met de klas ging, waren we gaan jagen met de Hadzabe (dat is een primitieve stam die nog heel erg in het wild leeft) en toen ik ging vonden de Hadzabe honing, en toen mochten wij het eten!

Dat is alles, ik hoop dat jullie ook iets leuks hebben gedaan!

Steven (9)

Beste mensen, ik ben vorige week gaan zwemmen, en ik hou niet zo van zwemmen in

baantjes maar ik was er wel goed in. Ik ben een paar keer eerste en een paar keer tweede geworden. Op school zijn nog veel meer leuke dingen te doen, zoals voetballen met de groten. En vogels kijken want mijn broer en zijn vrienden hebben op de schoolcampus meer dan 70 soorten vogels gezien! Er is ook een adelaarsnest, van de Wahlberg Eagle. Daar loopt een paadje waarlangs je kunt hardlopen en fietsen. Het gaat over bergjes, door greppels en over termietenheuvels heen en loopt helemaal rondom de school. Dat is heel leuk.

Mijn haar is nu zo lang dat ik er een man bun in kan doen. Het is nu heel erg warm en ik moet de hele tijd zweten omdat mijn haar naar beneden hangt.

Kerstvakantie aan de kust

Vicky (7)

Hallo lieve mensen, ik ben gisteren bij mijn vriendinnetje gaan spelen en toen heb ik mijn fiets daar laten staan. Die moet ik dus morgen gaan ophalen. Ze woont hier een paar huizen vandaan en als ik op mijn fiets ga kan mama me helemaal zien. Haar papa is de burgemeester en hun huis schilderen ze soms helemaal in een andere kleur. Nu heeft het de kleuren van de politieke partij en dat is best mooi blauw.

Het is hier echt heel warm, ik slaap op mijn deken want anders kan ik niet slapen. We hebben elke dag geen water en dan moet ik me

Vicky en vriendinnetjes bij Momella

wassen bij het kraantje in de voortuin onder de monkey puzzle tree.

Ik had gisteren allemaal vlechtjes in mijn haar gedaan en nu zijn ze eruit. Het is heel mooi wavy geworden (ze bedoelt "golvend" – red) en het stuitert een beetje op en neer als ik loop.

Marco

Terug van weg geweest! Als normaliter vrij honkvaste Tanzaniaan was ik ten tijde van de vorige nieuwsbrief kort achtereen op twee verre reizen. Eerst naar China, om met mijn geografendispuut "Ons Genoegen" ons 30-jarig bestaan te vieren, en daarna naar Ghana voor werk.

In Ghana was ik met mijn lab-collega Davis voor een training in het sequencen van virussen, en het modelleren van hun verspreiding aan de hand van mutaties in hun DNA, met als uiteindelijk doel om *real-time* inzicht te krijgen in het verloop van uitbraken. De instructeurs op deze training, die werd gefinancierd door Engelse en Schotse universiteiten, waren wetenschappers die deze technieken hadden toegepast tijdens de Ebola-uitbraken in Sierra Leone tussen 2013 en 2016.

*Collega Davis isoleert - met drie lagen handschoenen aan -
viraal RNA in de Ebola-isolatietent*

De training bestond voor de helft uit bioinformatica (mijn dagelijkse kost) en voor de andere helft uit labwerk (nog nooit gedaan). Dus zo stond ik drie dagen te isoleren, pipetteren, vortexen, beadbeaten, en uiteindelijk ... DNA sequencen.

Dr Zwets leert pipetteren

Het is ongelooflijk hoe snel de ontwikkelingen gaan op dit gebied. Terwijl onze vijf jaar oude MiSeq nog het formaat (en gewicht!) heeft van een ouderwetse laserprinter, leerden we in deze training werken met de Nanopore MinION, een sequencer met vergelijkbare capaciteit, maar het formaat van een USB stick. Je koppelt hem aan je laptop, doet er een druppel geïsoleerd DNA in (waar je wél een dag op hebt staan zweten in het lab), en binnen minuten verschijnen de eerste reeksen DNA op je scherm. Erg indrukwekkend.

Davis en ik deden deze training omdat we dit jaar samen met onderzoeksinstituten in Kenia en Oeganda twintig research fellowships voor Oost-Afrikaanse wetenschappers zullen ondersteunen. De onderzoeken moeten zich richten op detectie en verspreiding van virussen met een hoge prioriteit voor de volksgezondheid. In KCRI zullen we gaan kijken naar resistente HIV, dengue, arbovirussen (in muggen) en, in samenwerking met een welbekende neurologe ... rabiës.

Ik kijk er erg naar uit om in deze onderzoeken het analysewerk te doen. Na vier jaar antibioticaresistentie in bacteriën zijn virusuitbraken weer heel wat anders. Veel intensief rekenwerk (phylogenetics: reconstrueren van de "familiaire lijnen" tussen zich verspreidende strains), en grappig genoeg ook deels een terugkeer naar mijn oorspronkelijke vak: geografie. Kijk maar eens naar de animaties van de uitbraken van zika en ebola op nextstrain.org!

Waarom sturen wij jullie deze nieuwsbrief?
Natuurlijk om jullie op de hoogte te houden van onze activiteiten!
Met zes jaar ervaring hebben we het bewijs dat we dit
zonder jullie financiële steun NOOIT hadden kunnen waarmaken.

Dankzij jullie giften aan FIDESCO kunnen wij dit blijven doen.
Een donatie o.v.v. "Tanzania" komt ons project regelrecht ten goede.
Er blijft niets aan de strijkstok hangen, behalve de kosten voor de
postzegel op deze nieuwsbrief!

FIDESCO is een internationale katholieke NGO (niet-gouvernementele organisatie) die zich al meer dan 30 jaar succesvol richt op kleinschalige uitzendingen.

FIDESCO zendt vrijwilligers uit om hun professionele kwaliteiten in te zetten voor mensen die het echt nodig hebben. De uitzendingen duren twee jaar. Je krijgt tevoren een training en wordt tijdens de uitzending begeleid vanuit Europa.

Voor informatie bel 0852-731732 of stuur een e-mail naar info@fidesco.nl

FIDESCO is een ANBI. Donaties zijn fiscaal aftrekbaar.

Bijdragen kan op deze drie manieren

1. Een storting op rekening NL53 ABNA 0566 0142 97 van Stichting FIDESCO Nederland in Venlo o.v.v. "Tanzania"
2. Betaling via iDeal® op www.fidesco.nl
3. Machtiging via de bijgesloten antwoordcoupon

Als tegenprestatie houden wij een blog bij op www.zwets.com, en landt deze nieuwsbrief periodiek in jouw brievenbus. De nieuwsbrieven die we sinds onze aankomst hebben geschreven, zijn ook op onze site te vinden.